

Lesbrief 2 Auteursrecht bij muziek

Vorbereiding

Doelen:

- De leerlingen weten wie er allemaal betrokken zijn in het proces rondom het maken van muziek en welke rechten deze betrokkenen hebben.
- De leerlingen weten dat Buma/Stemra en Sena de muziecrechten regelen.
- De leerlingen begrijpen in welke gevallen je een vergoeding moet betalen om muziek te gebruiken en wanneer het persoonlijk gebruik is.

Activiteitenoverzicht

1. Voorkennis activeren en video bekijken + bespreken: 15 minuten
2. Discussievraag, tekst lezen en opdrachten maken: 30 minuten
3. Opdrachten nabespreken: 15 minuten

Materiaal

1. Achtergrondinformatie leerkracht
2. Video auteursrecht
3. Leerling boekje: leestekst + opdrachten

Inleiding – 15 min

Voorkennis activeren

Vertel de leerlingen de doelen van de les. Ga in gesprek met de leerlingen in de klas. Wat is auteursrecht en waarom heb je te maken met auteursrecht in de muziekwereld?

Geef de leerlingen kort wat informatie over auteursrecht bij muziek. Vertel de leerlingen dat er bij het maken van een cd of liedje, heel veel mensen meewerken. Dat niet alleen de zanger of zangeres het auteursrecht heeft op zijn of haar liedje, maar dat je ook te maken hebt met de componisten of de platenmaatschappij. In deze les gaan de leerlingen hier meer over leren.

Video

Laat de leerlingen de video passend bij deze les zien. Ga daarna in gesprek met de leerlingen. Enkele hulpvragen kunnen zijn:

- Wat is er gebeurd in de video?
- Wist je dat je geld moet betalen als je wilt optreden met covers?
- Wat vind je van Tobias z'n reactie? Is het eerlijk dat hij geld moet betalen, wanneer hij alleen maar een paar covers speelt?
- Moet je voor elke cover die je zingt op een feestje, geld aan de maker van het liedje betalen? Waarom wel of waarom niet?

Kern – 30 min

Discussie

Voor de leerlingen met de opdrachten aan de slag gaan, bespreek je de volgende stelling:

Van de leerkracht mogen jullie als klas een leuke activiteit uitzoeken voor de vrijdagmiddag. Heel leuk natuurlijk. Na lang overleggen hebben jullie bedacht dat jullie graag een klassenfeest willen houden. Moeten jullie nu rekening houden met het auteursrecht op de liedjes die jullie willen draaien?

De stelling die hierbij hoort:

Het is eerlijk dat mijn school een vergoeding betaalt voor de makers en artiesten, om hun liedjes te mogen draaien tijdens het klassenfeest.

Verdeel de klas in twee helften. De leerlingen die het eens zijn met de stelling gaan aan de ene kant staan en de leerlingen die het daarmee oneens zijn aan de andere kant. Laat de leerlingen die bij elkaar staan argumenten bedenken voor hun standpunt. Waarom zijn jullie het er mee eens of oneens?

Laat de leerlingen hun argumenten opnoemen en bespreek daarna de uitkomsten. Hebben de leerlingen goede argumenten kunnen bedenken?

Wijs de leerlingen erop dat het draaien van hun nummers een belangrijke inkomstenbron voor de muzikanten is. Liedjes draaien voor een schoolfeest, kost de school eenmalig een vergoeding. Daardoor krijgen de makers van de liedjes en de muzikanten wel inkomsten.

Leestekst

Voordat de leerlingen aan de opdrachten kunnen beginnen, moeten zij eerst de bijbehorende leestekst lezen. Je kunt er voor kiezen de tekst gezamenlijk hardop te lezen, de leerlingen de tekst zelfstandig te laten lezen of met een kleine groep de tekst hardop te lezen. Behandel de begrippen en vraag of de leerlingen alles begrepen hebben.

Opdrachten

Voor de eerste drie opdrachten laat je een filmpje zien op het bord. Je laat vervolgens de leerlingen alleen of in tweetallen de bijpassende opdracht maken. Op het werkblad vind je uitgebreide informatie over auteursrecht in de muziekwereld.

Opdracht 1: <https://www.youtube.com/watch?v=llfA7325zoA>

Opdracht 2: <https://www.youtube.com/watch?v=N1KfJHFWlhQ>

Opdracht 3: http://web.avrotros.nl/detiendevantijl/player/POMS_AVRO_773943/

Slot – 15 min

Bespreken opdrachten

Bespreek de opdrachten van de leerlingen. Laat een paar leerlingen hun antwoord opnoemen.

Vraag de leerlingen wat ze deze les geleerd hebben. Laat ze vertellen welke rol auteursrecht heeft in de muziekwereld. Maak eventueel een woordweb op het bord, om zo een duidelijk overzicht te krijgen van het begrip auteursrecht bij muziek.

Zijn de lesdoelen behaald?

Antwoorden opdrachten leerlingen

Opdracht 1

Voor deze opdracht is gebruik gemaakt van onderstaande link:

<https://www.youtube.com/watch?v=llfA7325zoA>

Gers Pardoel maakt een eigen Nederlandstalige tekst op een bestaande melodie. Over de tekst heeft hij het auteursrecht, want dit is zijn eigen creatie. Doordat hij het liedje zingt op de melodie van Magic, heeft hij niet het auteursrecht over het hele liedje. Voor het uitvoeren van de originele muziek wordt een vergoeding betaald aan Buma. Het radiostation betaalt daarvoor aan Buma en die zorgt ervoor dat het geld terecht komt bij de rechthebbenden.

Opdracht 2

Voor deze opdracht is gebruik gemaakt van onderstaande link:

<https://www.youtube.com/watch?v=N1KfJHFWlhQ>

De leerlingen kunnen verschillend antwoorden op deze vraag.

Argumenten voor de moeder kunnen bijvoorbeeld zijn:

- Het gaat niet om het lied, maar om de baby in het filmpje.
- Het is een vorm van eigen gebruik, want het liedje heeft ze thuis afgespeeld en niet gelijk gepubliceerd.

Argumenten tegen de moeder kunnen zijn:

- Ze laat het liedje horen, waardoor mensen gratis naar het nummer kunnen luisteren. Op die manier krijgen de muzikmakers rondom Prince geen inkomsten.
- Ze had toestemming moeten vragen om het nummer van Prince te gebruiken in een video met haar baby.

NB: "Een verkeerd antwoord is er niet. Deze zaak loopt in de Verenigde Staten en de uitkomst is nog ongewis. Auteursrechtenorganisaties als Buma/Stemra zouden willen dat Youtube, net zoals een radio- of televisiezender, een redelijke vergoeding voor de makers betaalt aan de betreffende collectieve rechtenorganisaties zodat de

consumenten dit soort muziekgebruik vrij kunnen delen. Dan zullen er ook minder rechthebbenden zijn die hun muziek van Youtube willen verwijderen.”

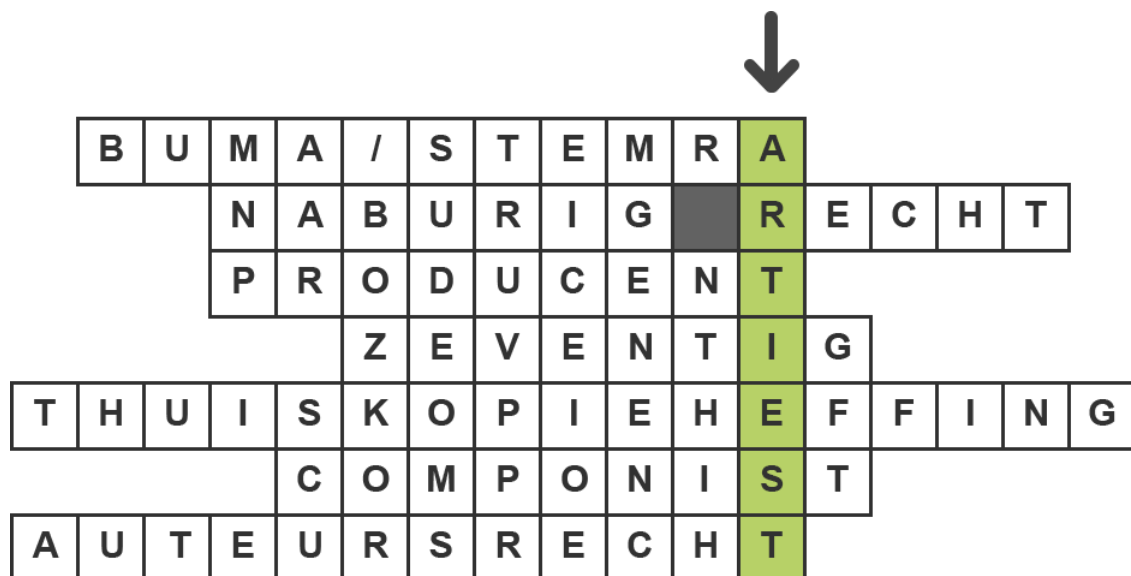
Opdracht 3

Voor deze opdracht is gebruik gemaakt van onderstaande link:

http://web.avrotros.nl/detiendevantijl/player/POMS_AVRO_773943/

Om muziek van een ander te gebruiken is toestemming nodig, behalve als het gaat om muziek waarvan de maker al meer dan 70 jaar geleden is overleden. Klassieke muziek is een grote inspiratiebron voor de popmuziek geweest. In het fragment zien we verschillende artiesten die de gecomponeerde muziek van Ludwig van Beethoven hebben gebruikt voor hun popliedjes. Zij mochten dit doen zonder toestemming te vragen. Beethoven leefde van 1770 tot 1827 en is dus al veel meer dan 70 jaar geleden overleden. Dat betekent dat er geen auteursrecht meer op zijn liedjes rust en dat zijn muziek vrijuit gebruikt mag worden.

Opdracht 4

Het antwoord dat onder de pijl te lezen is: Artiest

Opdracht 5

Radiozender. Radiozender hoort er niet bij, omdat dit niet één van de muzikmakers is. Een componist, zanger of zangers, producent en tekstschrijver zorgen er in de meeste gevallen samen voor dat er een mooi muziekstuk ontstaat. De componist bedenkt de muziek, die door de muzikanten wordt gespeeld. De tekstschrijver schrijft de teksten welke de zanger of zangeres zingen. Vervolgens maakt de producent het nummer geschikt voor radio en verkoop.

Opdracht 6

Omdat ze haar vlogs openbaar heeft staan zodat iedereen de video's kan zien, moet ze een vergoeding afspreken met Buma/Stemra en Sena. Ook al zou Evi de liedjes netjes gekocht hebben, anderen kunnen de liedjes gratis luisteren, wanneer op haar vlog de liedjes worden gedraaid. Op die manier krijgen de mensen die meegewerkt hebben aan de nummers minder inkomsten.

Opdracht 7

In deze casus ben jij de tekstschrijver van het liedje dat gezongen gaat worden. Dat betekent dat jij het auteursrecht hebt op de geschreven tekst. De componist heeft het auteursrecht op de melodie. De zanger heeft vervolgens het naburig recht over het lied. Hij heeft het nummer niet zelf gemaakt, dus is hij niet de eigenaar van het nummer. Hij is wel degene die het lied uitvoert, vandaar dat hij rechten als uitvoerende artiest (naburig recht) heeft op het nummer, maar die zijn anders dan het auteursrecht.